

Lars-Emil Johansen

Tale ved Siumuts sommermøde 2009

NYE TIDER – NYE MÅL

Der går en bølge af forandring over verden i disse år.

En bølge, som ikke mindst de nye generationer over hele kloden har taget til sig, og som vi alle må lære både at se i øjnene og forstå at tilpasse os, hvis vi vil være en aktiv del af fremtidens politiske landskab.

Det blev ikke mindst synligt, da Barak Obama vandt sin enestående sejr i USA under sloganet ”Time for Change”.

Men også i disse dage vokser forandringens bølge overalt i resten af verden med mere eller mindre succes, men med stadig større kraft.

En bølge, hvis næring er den globaliserede økonomi og dens krise, den klimatiske trussel og dens krav og den stadig voksende mængde af nye generationer på jorden og deres håb om en bedre fremtid.

Den bølge har ramt Grønland for alvor i det sidste halve år.

Først med den enestående sejr folkeafstemningen om Selvstyre.
Derefter med det sneskredsvalg, som ændrede hele vort lands politiske landskab for blot een måned siden.

”Change has come to Greenland”.

Sådan er virkeligheden i dag, og de politiske partier og andre politiske aktører, der ikke vil se dette i øjnene hører fortiden til, og vil blive dømt ude af enhver reel indflydelse på fremtidens samfund – før eller senere.

Vi i Siumut kender den situation.

For da Hjemmestyret for 30 år siden blev forhandlet hjem og efterfølgende vundet via en folkeafstemning herhjemme, efterfulgt af et jordskredsvalg til Siumut, var den situation på mange måder båret af nøjagtig det samme ønske om en ny samfundsorden, en ny politik og et nyt regime i Grønland.

Også dengang var det ”time for change” i Grønland.

Vi i Siumut tog mere end nogen andre ansvaret for den forandring.

Vi stemte for hjemmestyret, med de fejl og mangler, det havde.

For vi valgte at tage det ansvar, som den nye situation medførte og kaste os ind i kampen for at bringe vort land ind på den vej, vi vidste, ville være den eneste farbare vej mod en fremtidig selvstændighed for Grønland.

Den selvstændighed, som vi altid har haft som vores klare mål.

Og vi frygtede ikke for det mudder, enhver regering, der tør kæmpe for forandring, uundgåeligt vil blive smurt ind i undervejs.

Det lykkedes, selv om det har kostet vores parti dyrt undervejs.

Men vi gennemførte Selvstyret, og dermed har vi klart nået den første del af det mål, vi satte os allerede i 1979 – nemlig at sikre Grønlands frie vej mod selvstændighed.

Med Selvstyret er alle de drømme, vi ikke kunne få opfyldt med Hjemmestyret, blevet til virkelighed.

Vi har intet at skamme os over, for vi har leveret den fremgang, vi har lovet. Vi har leveret varen.

Naturligvis har vi lavet fejl undervejs.

Den største har nu ramt os selv.

For efter de mange år ved magten, glemte vi at forny og forandre vores eget parti i forhold til den virkelighed, vi selv var med til at skabe dag for dag.

Men vores navn er ikke Siumut for ingenting.

Det har aldrig været meningen med vores parti, at vi skulle stå stille og blot hvile på fortidens resultater.

Vi er skabt af en folkebevægelse og netop evnen til bevægelse har været og skal altid være vores partis ledetråd.

Derfor er tiden også kommet til at se på, hvor vi nu skal bevæge os hen, for igen at tilbageerobre vores reelle plads, som Grønlands største og bedste parti.

Et part, med en politik, der peger klart fremad for et bedre samfund – og med folkets tillid som den vigtigste belønning for vores arbejde.

Med indførelsen af Selvstyret begynder en ny æra i vort lands historie, og det er den, vi nu skal forstå både at tilpasse os, men sandelig også at udnytte.

Vi skal sikre, at alle de fremragende nye muligheder og intentioner, der er indeholdt i Selvstyret, kan blive til virkelighed.

Det gør vi ikke med smukke ord og gamle romantiske holdninger.

Det gør vi ikke ved at klamre os til en uddøende kulturel selvforståelse og til politiske indgreb, der for længst er slidt op.

Det gør vi ikke ved et endeløst politisk genbrug, både af mennesker og programmer.

Det gør vi kun via forandring, nye holdninger og anderledes handling.

Det er nu, fundamentet for Selvstyret skal støbes i vores lands klippegrund.

Det er nu, der er brug for alle gode ideer til at sikre, at Selvstyret bliver det nye løft for vores land og vores folk, som det er designet til at være.

Her handler det ikke alene om, hvem der er i regering og hvem der er i opposition, men først og fremmest om hvem, der kan udvikle de mest bæredygtige ideer og politiske planer for fremtiden og samtidig udpege de bedste politikere til at løfte opgaverne.

Derfor skal vi rette blikket mod os selv i stedet for at bruge al vores energi på at kritisere dem, der nu skal bære regeringen af dette land.

Vi skal løfte vores blik ud over de daglige modsætning og uenigheder mellem partierne og i stedet bruge al vores kreative kraft på at skabe de løsningsmodeller for fremtiden.

Vi starter ikke fra bar bund.

For det grundlag, som alle dage har været vores partis hjerteblod, er stadig intakt og fuldt ud levedygtigt.

Vi vil altid være det parti, der først og fremmest forsvare den sande grønlandske identitet, den grønlandske kultur, det grønlandske sprog og det grønlandske folks sjæl.

Vi vil også fortsat altid være det parti, der aldrig viger en tomme fra målsætningen om, at selvstændighed for vores land er det højeste politiske mål for al vor virke. Og vi vil på intet tidspunkt forlade det synspunkt, at solidariteten med hele den grønlandske befolkning – fra den største by til den mindste bygd– er selve grundlaget for vores politik.

Kærligheden til vores folk, vores kultur og vores enestående fællesskab i vores eget land, vil for altid være Siumuts kendetegn, ligesom vores usvækkede tillid til levedygtigheden af vores egne kræfter, vores eget sprog og vores egen evne til at klare os selv.

Det skal der aldrig ændres på, og på netop det grundlag, skal man til enhver tid kende en sand siumutter.

Men på en lang række andre områder er det tid til opbrud.

Vi skal skabe nye ideer til fremtidens udfordringer.

Vi må revidere vores partiprogram og i langt højere grad tilpasse det til nutidens krav.

Vi skal have nye politikere til at bære partiet fremad.

Den ungdomsrevolution, som den nye verdensomspændende forandringsbølge også er et udtryk for, må vi nu endegyldigt give plads til også i vores parti.

Vi er begyndt – men vi skal langt videre, både i forhold til vores politiske repræsentanter og vores partiorganisation.

Vi skal have skabt en helt ny energi i partisystemet, ved hjælp af nye hjerner og ny kampkraft.

Og vi skal i langt højere grad lære at bruge det nye informationssamfunds muligheder til at formidle til alle, hvad det er vi står for, og hvordan vi vil føre vores ideer ud i virkeligheden.

Vi skal ganske enkelt vise, at vi er i stand til både at forandre os selv, vores parti og vores samfund.

Det er ikke nogen nem proces, og vi vil ikke kunne skabe den på kort tid.

Men den position, vi i dag har som opposition, giver os en enestående mulighed til at udnytte denne forhåbentlig korte periode, til at gennemføre en reel fornyelse af hele vores parti og vores image i befolkningen.

Hvis vi ikke gør det, og gør det nu, kan vi roligt belave os på netop at blive i opposition fremover.

Et nyt Siumut er ikke bare et ønske.

Det er en nødvendighed for hele vores fremtidige livskraft.

Den nye politik, vi skal udvikle, har allerede fået sine rammer sat af Selvstyret.

Dette, og den urokkelige målsætning om et fremtidigt helt selvstændigt Grønland, er det udgangspunkt, vi må starte fra.

Ligeledes er den aktuelle situation, som hele det internationale verdenssamfund befinder sig i, både klimatisk, økonomisk og sikkerhedspolitisk, en ramme som vi aktivt må forholde os til.

Grønland er godt nok fortsat en ø – men ikke i forhold til globaliseringen, økonomien og klimaet. Der er vi nu en fuldstændig integreret del af verdenssamfundet på en måde og med et omfang, vi aldrig har kendt tidligere.

Med Selvstyret er tiden til at bede Danmark om at løse vores problemer forbi.

Vi kan ikke længere vælge at skærme os selv i forhold til de svære sider ved en økonomisk brug af vores lands ressourcer eller andre muligheder, med håb om så at få penge fra Danmark i stedet.

Selvstyrets tilskud fra Danmark er endelig lagt i en låst ramme og ansvaret for enhver yderligere økonomisk udvikling alene vores egen.

Samtidig er vejen til Selvstændigheden helt afhængig af, at vi endelig gør os økonomisk uafhængige.

Derfor må vi formulere en ny politik for alle de områder, hvor vi kan hente det økonomiske grundlag for vores fremtid i vores eget land.

Det gælder for fiskeriet, for turismen, for industrien, for byggeriet, for transporten og ikke mindst for de råstoffer i vores undergrund, som vi nu endelig selv får råderetten over.

Vi må i alle disse sammenhænge sætte den maksimale økonomiske udvikling af disse potentialer over andre hensyn, bortset naturligvis fra borgernes sundhed og miljøets sikkerhed. Vi har ganske enkelt ikke længere råd til at lade være.

Lad mig give nogle bud til overvejelse:

Vi må give plads til alle de industrivirksomheder, vi kan tiltrække og skabe selv, og hjælpe dem frem i stedet for at omfatte dem med evig skepsis, mistro og bureaukrati.

Byggeriet må effektiviseres og omkostningerne bringes ned, uanset dette betyder og vi skal skabe nye standarder, nye indkøbsmuligheder eller nye lokalplaner.

Transportsektoren er vores dyreste omkostning i forhold til vores konkurrenceevne over for alle andre aktører på det internationale marked. Det skyldes vort lands beliggenhed og derfor bør det være en opgave for samfundet som helhed, at sikre, at dette handicap overfor vores omgang med det internationale marked udlignes.

Vi skal sænke priserne på transport af såvel passagerer som fragt til og fra Grønland ved hjælp af prisreducerende indgreb, så både vores turisme og vores varetransport kan blive reelt konkurrencedygtige fremover.

Det er nu på tide, at sætte spørgsmålstegn ved, om det fortsat er rigtigt, at vi henter alle vore indkøb til landet 3000 kilometer væk, når vi kan hente det samme direkte hos vore umiddelbare naboer i øst og i vest.

Vi må formulere en langt mere aktiv samarbejdspolitik i forhold til Island og Canada fremover.

Omkostningerne til vores energiforbrug bør sættes ned. Med de muligheder vi har for vandkraft, må målet være, at gøre os så uafhængige af olie, som overhovedet muligt, så hurtigt som muligt.

På samme måde bør vi indgå aktivt i enhver form for alternativ energiudvikling, så som bølgeenergi og brintenergi, der er under etablering.

Vi skal have vores is skabt om til drikkevand. Der har været for megen spildt tid omkring de projekter, der har været for at eksportere grønlandsk drikkevand, og imens løber smeltet vand fra isen ud i havene med stadig øgede mængder hver dag, mens verden råber på rent vand.

Vi må skabe en eksport af drikkevandet nu, uanset private eksportørers forskellige problemer.

Men først og fremmest må vi have skabt en ny politik for de råstoffer, der ligger i vores undergrund.

På en række områder, må vi genoverveje samfundets rolle i forhold til disse råstoffer, der alle har det fælles, at deres økonomiske potentiale overstiger alle andre muligheder vi har.

Vi skal fremover udvikle nye politikker for, hvordan vi får et langt større engagement i befolkningen omkring råstofudnyttelsen.

Det gælder ikke blot om, hvordan vi får skabt debat og høringer, hver gang der findes en brugbar forekomst.

Det sker allerede.

Det, der er brug for fremover, er at vort eget folk får en helt anderledes aktiv rolle i såvel forskningen omkring og eftersøgningen og udvindingen af disse råstoffer.

Vi må finde måder til at opgradere vores egne borgere, så de i langt højere grad kan overtage så mange aktive roller som muligt i forbindelse med den mineindustri, som vil vokse op i de kommende år.

Vi må se i øjnene, at der må ske et skift i landet fra det ensidige fokus på fiskeri og fangst og til det moderne industri og kommunikationssamfund, der står lige rundt om hjørnet.

Her gælder det uddannelse, udannelse og uddannelse.

Det har vi sagt længe, og rigtig meget er gjort allerede.

Men vi må finde nye veje, så vi både stopper det alt for store frafald og skaber en række nye muligheder.

Vi skal i langt højere grad se på de muligheder, der er for uddannelse andre steder end i Danmark.

Det betyder, at vi skal sætte nye mål for sprogpolitikken her i landet.

Det er engelsk, der er fremtiden - ikke dansk.

Samtidig er det grønlandske sprog nu, med Selvstyret, vore officielle sprog.

Det er en helt afgørende del af Selvstyret, og det skal hverken skubbes til side eller sættes i venteposition, fordi nogle herfødte personer ikke mener, de har tid at afsætte til at lære sig deres eget sprog – mens de har masser af tid til at tage alle mulige andre uddannelser på andre sprog

Sproget er enhver kulturs hjerteblod og uden det som drivkraft virker hele systemet ikke naturligt, men tvinges i en art sproglig respirator.

Vi skal bort fra den oversatte virkelighed, som alt for mange her i landet lever i, og som nu oven i købet åbenbart er vores egne regerings eneste mulighed for at forhandle med sig selv.

Vi skal bort fra alle de fine hensyn til de danske tilkaldte, som alt for længe har forhindret en aktiv sprogpolitik og tvunget et to-sproget regime igennem herhjemme, som Danmark selv aldrig ville drømme om at acceptere.

Men det kræver en helt anderledes indsats hvad angår mulighederne for at lære det grønlandske sprog.

Siumut bør fremover gå forrest med kravet om mulighed for grønlandskundervisning overalt i landet og integrering af undervisning i de ansættelser, der foretages fra udlandet. Ligeledes bør evnen til at beherske landets officielle sprog, naturligvis fremover være en forudsætning for valgbarhed til landets styrende organer.

Det samme gør sig gældende for vores offentlighed.

Alle vi, der er dobbeltsprogede, ved jo godt, at der foregår en offentlig diskussion på dansk i aviserne og disses hjemmesider, og en helt anden på grønlandsk blandt almindelige borgere og i radioen.

De grønlandske medier er aldrig blevet grønlandiserede for alvor.

Såvel den politiske dækning som den generelle informationsudvælgelse foregår stadig klart på danske præmisser og efter dansk verdensopfattelse – mens vores egen grønlandske offentlighed må leve som en slags undergrundskommunikation.

Siumut må skabe en ny politik for den såkaldte fjerde statsmagt herhjemme, så den langt om længe kan udfoldes på grønlandske præmisser, på det grønlandske sprog og efter grønlandsk verdensopfattelse.

Den tilstand, som de forsømte børn og de sociale tabere i vort land befinder sig i, er bestemt ikke et produkt af de år Siumut har været ved magten, sådan som nogen gerne vil fremstille det.

Det rækker langt længere bagud i vores historie.

Til gengæld er selve det, at den virkelige situation for disse børn og voksne nu er fremme i lyset en direkte konsekvens af Siumuts politiske indsats.

Det er os, der har iværksat de undersøgelser, der har bragt virkelighedens grå sider i vort samfund for dagen.

Siumut har fra starten i stedet brugt undersøgelserne til at målrette indsatsen på disse områder.

Men vi har slet ikke gjort nok.

Siumut må formulere en ny og langt mere aktiv politik imod de faktorer, der skaber elendigheden herhjemme, specielt misbruget af alkohol og hash, og for en langt stærkere indsats for de børn, der har brug for vores hjælp.

Der er brug for aktivitetshuse for børn i alle byer, hvor alle børn kan komme.

Siumut må udforme en aktiv politik for børnehuse og for madprogrammer både der og i skolerne, som igen naturligvis bør baseres på mest mulig brug af grønlandske råvarer og grønlandsk arbejdskraft.

Vi kan passende hente pengene fra benzinen til alle dem, der har råd til at køre i store, dyre biler og sejle rundt i lystbåde i millionklassen, mens børnene driver sultne om i gaderne.

Kære Siumutkammerater.

Dette var kun en række forslag til det ide-arbejde, vi alle må begynde på nu, for at forny og genrejse vores gode gamle parti efter valgets chock.

Måske skal vi være mere glade for end kede af, hvad der skete ved det valg.

Der er intet parti, der slipper fra 30 år ved magten uden dybe sår og skrammer.

Efter sådan en situation, er det godt, at komme lidt i ly og pleje sig selv, så man kan genopstå til det næste valg, med nye visioner, med genvunden kampgejst og friske våben.

Det er den proces, der skal startes for alvor på dette sommermøde.

Vi skal se fremad og ikke spille alt for megen tid på fortiden.

Men vi glemmer ikke vores rødder og sælger ikke ud af vores kamp for grønlandiseringen, blot for selv at komme til fadet.

Vi slipper aldrig vores identitet som en del af den grønlandske folkesjæl og vores kamp for det grønlandske menneskes ret til fuld magt og ejendomsret over sit lands ressourcer, sin egen kultur og sit eget land.

Vi vil fortsætte vores utrættelige arbejde på at erobre vores egen historie tilbage, og vi vil aldrig sælge vores rødder for tidens luner.

Men naturligvis vil vi tilpasse vores politik til den fremtid, som vores land har brug for.

Bevægelse er fremskridt, stilstand er død.

Tiden er kommet, hvor vi ændrer kurs og skifter strategi.

For alvor.

Det gælder også i Folketinget.

Jeg kan derfor oplyse, at jeg nu skifter fra samarbejdet med Den Nordatlantiske Gruppe til et nyt og spændende samarbejde med det danske Socialdemokrati.

Med selvstyret blev det mål, som Den Nordatlantiske Gruppe oprindeligt var skabt til at kæmpe for opnået.

Fremtidens mål for Grønland er anderledes og der er brug for at skabe stærke partnere i Danmark med en helt anden mulighed for indflydelse for Siumut.

Derfor har jeg, efter aftale med vores parti-formand, valgt fra august at indgå i et nyt samarbejde med Socialdemokraterne i det danske folketing.

Når næste valg til folketinget udskrives, forlader jeg min sidste politiske post – forhåbentlig med et helt nyt Siumut-program i lommen og med et boblende, begejstret, fornyet og forynget Siumut til at overtage, hvor vi gamle – endelig – slap.

Hav et godt møde.

Med kærlig hilsen

Lars-Emiili